

*Миронова Ю.Ю., к.е.н., доцент,
Філенко І.Р., Сулейманли М.Т., студенти групи 301-ЕМ,
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка,
м. Полтава*

УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Розробка і реалізація ринкових принципів, впровадження нових механізмів ринкової системи в Україні спричиняють необхідність зміни підходів до формування інформаційної системи, яка необхідна для планування, контролю та прийняття ефективних управлінських рішень. Різноманітність бізнес-процесів, необхідність підвищення конкурентоспроможності вітчизняних виробників спонукає до пошуків ефективних методів управління господарською діяльністю.

Показниками успішної роботи господарюючих суб'єктів є наявність прибутку, зростання обсягів виробництва, випуск якісної продукції. Внутрішнім чинником успішної фінансово-господарської діяльності підприємства – є зменшення витрат виробництва, тобто чітке управління ними.

Існують різні методи обліку та аналізу витрат, які можуть бути використані для прийняття оперативних та стратегічних управлінських рішень. Теоретичні аспекти дослідження управління витратами висвітлені у роботах багатьох вчених, зокрема Чумаченка М.Г., Сопка В.В., Добровського В.М., Нападовської Л.В., Єфіменка В.І., Карпенко О.В., Голова Ф.С., Друрі К., Котлера Ф., Хорнгерна Ч, Фостера Дж., Завгороднього В.П., Кузьмінського А.М., Гнилицької Л.В. та інших. Проте вирішення проблем ефективного управління витратами в практичній діяльності підприємств є дуже актуальним.

Стабільність і розвиток господарюючого суб'єкта залежить від створення ефективної системи управління витратами. Метою створення такої системи є набір елементів, за допомогою яких здійснюється збирання та оброблення даних про витрати, а також надання інформації для прийняття управлінських рішень в той момент, коли вона може бути використана найефективніше.

Управління витратами вимагає системного підходу до їхнього вивчення, метою якого є оптимальне використання ресурсів і забезпечення росту ефективності виробництва. Важливою складовою в управлінні витратами є виконання усіх функцій управління: прогнозування, нормування, калькулювання, стимулювання, обліку, аналізу, регулювання, планування та контролю витрат.

Суб'єктами управління витратами є керівники, менеджери, спеціалісти, бухгалтери, які беруть участь у виконанні окремих функцій управління. Об'єктами є – витрати на виробництво та реалізацію продукції, товарів, робіт, послуг.

До основних принципів управління витратами належать: застосування системного підходу; взаємозв'язок окремих елементів системи; відповідність системи обліку завданням управління витратами; аналіз і виявлення

альтернативних шляхів досягнення мети; використання ефективних методів зниження витрат; оцінка і контроль результатів підрозділів [1].

Відсутність надійних критеріїв оцінки ефективності діяльності у сфері управління витратами, єдиного методичного підходу до аналізу ефективності здійснених витрат, статистичних даних про витрати за минулі періоди, достатньої оперативності обліку – застарілість даних, призводить до зменшення можливості вчасного виявлення проблем формування та контролю витрат на підприємстві.

Основними етапами формування бажаної моделі управління витратами підприємства є:

1. Розробка нормативів за окремими позиціями статей витрат (виходячи із планових завдань виробництва продукції та необхідності нормального функціонування технологічного обладнання).

2. Запровадження системи планування і контролю, факторного аналізу відхилень фактичних показників від запланованих.

3. Встановлення відповідальності керівників центру витрат за виконання поставлених завдань.

4. Затвердження порядку збору і передачі даних.

5. Встановлення графіків руху первинних документів по витратах.

6. Впровадження системи заохочення за досягнення економії витрат.

Розробка інформаційної системи повинна поєднувати в собі три рівні управління: управління бізнес-процесами, управління проектно-конструкторськими розробками, управління технологічними процесами виробництва.

Обов'язковим елементом ефективного управління витратами є система мотивації ресурсозбереження, яка передбачає виплату премій і винагород за виконання норм та нормативів.

Найбільш доцільною і ефективною є організація управління витратами відповідно до виробничої структури підприємства, що дозволяє зв'язати діяльність кожного підрозділу з відповідальністю конкретних осіб, оцінивши при цьому результати діяльності кожного підрозділу і його внесок у діяльність усього підприємства.

Отже, створення системи управління витратами на промислових підприємствах передбачає:

- встановлення нагальних проблем при формуванні та контролі витрат;
- створення моделі управління витратами з урахуванням галузевих особливостей діяльності;
- розподіл відповідальності за центрами формування витрат та створення механізму стимулювання їх зниження.

Список літератури

1. Бойко Є.І. Удосконалення системи управління витратами на підприємствах / Є.І. Бойко, О.А. Лоза // Науковий вісник НЛТУ України. – 2008. – № 18.6. – С. 139-142.